

SENTÈNCIA

En nom del Poble Andorrà.-

A la vila d'Andorra la Vella, el 30 de maig del 2019.

Reunida la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia d'Andorra, sota la presidència del magistrat Sr. Albert ANDRÉS PEREIRA, que ho és del Tribunal Superior de Justícia, i els magistrats Sr. Vincent ANIÈRE i del Sr. Carles CRUZ MORATONES, ha adoptat la resolució següent:

ANTECEDENTS DE FET

I.- En els Autes laborals acumulats sota el número 1900091/2014, el Tribunal Unipersonal va dictar Sentència amb la següent part decisòria :

“Que desestimo les excepcions de prescripció i/o caducitat oposades pel defenent, i estimant les demandes formulades, he de condemnar i condemno a la demandada XXX, SLU a satisfer :

- *Al demandant senyor C. B. D. B. P. :
9.205,38 € (interessos a partir del 13.06.2012)*
- *Al demandant senyor A. P. C. D.C. :
16.425,25 € (interessos a partir del 08.05.2012)*
- *Al demandant senyor M.A. R. F. :
18.511,60 € (interessos a partir del 28.06.2012)*
- *Al demandant senyor A.J. P. F. :
19.422,86 € (interessos a partir del 28.06.2012)*
- *Al demandant senyor L. J. T. R. : 15.485,09 € (interessos a partir del 28.06.2012)*
- *Al demandant senyor J. S. D. G. : 11.785,36 € (interessos a partir del 28.06.2012)*

quantitats que seran augmentades dels interessos legals escaients, a comptar de l'endemà de la notificació/signatura de les diferents cartes de quitança ; s'imposa al condemnat XXX, SLU les costes judicials causades, inclosos despeses de lletrat i de procurador de totes els demandants.”

II.- Contra aquesta resolució ha interposat recurs d'apel·lació la representació processal de la societat XXX, SLU, demanant la seva revocació en el sentit d'estimar les excepcions de prescripció i/o caducitat, i subsidiàriament de condemnar-la als interessos només a partir de la contesta a la demanda, tot i imposant les costes processals causades en ambdues instàncies a la part agent, incloent dins de les mateixes els honoraris d'advocat i procurador.

La representació processal dels Srs. B. D.B. P., A. P. C. D. C., Manuel A. R. F., A. J. P. F., L. J. T. R. i J. S. D. G., demana la seva confirmació íntegra amb imposició de les costes a l'apel·lant.

III.- Per Aute d'aquesta Sala del 07-05-2019 es va decidir no donar lloc a les pretensions probatòries de la societat XXX, SLU.

Ha actuat com a magistrat ponent el Sr. Vincent ANIÈRE.

FONAMENTS DE DRET

I.- Queda establert que els demandants eren assalariats de la societat defenent que regenta una empresa constructora.

En el decurs dels mesos de maig i de juny del 2012, l'empresa va establir una sèrie de quitances laborals relatives als ara demandants, i fixant els imports deguts en concepte de salari, vacances, compensació econòmica, i aquests imports foren acceptats pels assalariats i mai discutits per les parts.

No obstant això, l'empresa només va satisfer en concepte d'acompte una part minsa dels esmentat imports, indicant-se en el document que el treballador acceptava que el pagament de la resta es faci ulteriorment, en espera d'una millora de la tresoreria de l'empresa.

Però no es van realitzar més pagaments, i és així que, finalment, al desembre del 2014, els assalariats van presentar les demandes que han originat el present procediment.

II.- El primer aspecte del recurs de la part empresarial és relatiu a les excepcions de prescripció i/o caducitat ja que considera que és de forma totalment errònia, incongruent i alhora *contra legem* que el tribunal ha jutjat que els demandants no havien formulat una acció derivada del contracte de treball, per indemnitzacions per acomiadament indegut, improcedent o fet de ferma indeguda o compensació econòmica per acomiadament no causal,

sinó que es reclamava l'import de la quitança ; que ressurt dels escrits de demanda l'acció que varen exercitar els agents és una acció derivada del contracte laboral i que no podia, sense vulnerar els seus drets, entendre el Tribunal que es tractava d'una acció en reconeixement de deute derivant del dret civil general ; que si d'una acció civil es tractava no s'hauria pogut tramitar pel procediment laboral ; que la sentència recorreguda és incongruent per quant estableix que no ens trobem davant d'accions de reclamacions d'havers laborals sinó davant d'accions de reconeixement de deute que deriven del dret civil general i procedeix a estimar íntegrament demandes de reclamació d'havers laborals ; que era d'aplicació l'article 8 del Codi de relacions laborals ja que es tractava de reclamació d'havers laborals derivant de l'existència del contracte de treball ; que si es considera que es tractava d'una acció en relació a la compensació pel comiat s'havia d'aplicar el termini de 60 dies i si es considera que es tractava d'una acció en relació a mers havers laborals s'havia d'aplicar el termini d'un any i finalment, que cap dels demandants va efectuar cap actuació per interrompre la prescripció.

En el present cas el tribunal unipersonal ha motivat que en les demandes interposades no es formulava en cap moment estrictament una acció derivada del contracte de treball, per indemnització per acomiadament indegut, improcedent o fet en forma indeguda o compensació econòmica per acomiadament no causal, sinó que es reclamava el pagament de l'import de la quitança, reconeguda i signada per les parts litigants, de manera total. Així, la Batlle va considerar que no es podia parlar pròpiament d'una acció de reclamació d'havers laborals, encaminada a provar la realitat de dits havers, sinó que es tractava més bé d'una demanda de caire civil, d'execució d'un reconeixement de deute, que efectuaven els treballadors, tractant-se d'un deute laboral expressament reconegut i acceptat per totes les parts i en l'import del que totes les parts estan d'acord.

Però no podem compartir tal plantejament.

En efecte, aquest reconeixement per ambdues parts en la quitança de la quantia total deguda (que hauria constituït un argument de fons si l'acció s'hagués introduït en el termini legal) no canvia la natura de l'acció exercitada, com tampoc ho canvia el fet que els treballadors van esperar més de dos anys abans de reclamar judicialment el reconeixement dels seus drets.

Com ho hem recordat en varies ocasions, és la natura de l'acció exercitada que determina el règim de la prescripció, o de la caducitat en el seu cas. Per tant, és en base a la realitat factual i a la verdadera natura de les pretensions de l'agent que es pot dir quin termini s'havia d'aplicar, ja que

un cop al·legada l'excepció de prescripció, és el Tribunal qui ha de determinar quin termini correspon als fets enjudiciats.

Ara bé, ressalt dels escrits de demanda que els agents van introduir una demanda laboral en reclamació de quantitat per havers laborals, sol·licitant, a l'empara de la legislació laboral, la condemna de l'empresa a pagar els imports quedant per satisfer arran de la quitança firmada en el seu temps i exposant *“el fonament de la present reclamació rau en l'incompliment de l'obligació de l'empresari de pagar al treballador tots els havers laborals deguts en el moment de la quitança laboral....la societat defenent ha incomplert la legislació laboral vigent, per quant no ha liquidat...la quantitat de...”*.

Es tracta de manera unívoca d'una acció laboral pel reconeixement de drets laborals.

Aquestes pretensions s'han de posar en relació amb l'article 8 del Codi de relacions laborals que disposa :

“Les accions derivades del contracte de treball prescriuen al cap d'un any.

Excepcionalment, la reclamació d'indemnitzacions per acomiadament té un termini de caducitat de 60 dies a comptar del moment en què la persona treballadora té coneixement de l'acomiadament, ja sigui per comunicació escrita, ja sigui perquè se li ha impedit treballar o accedir al lloc de treball o per qualsevol altra actuació de l'empresari que ho indiqui així.”

Així les coses, no es pot obviar que les accions instades pels demandants són derivades del contracte de treball i tenien com a objecte essencial fer reconèixer uns drets laborals en el marc del procediment específic previst a tal efecte per obtenir finalment el pagament d'havers laborals.

El fet que s'hagi previst o no en la quitança una data de pagament de les quanties insatisfetes al moment de la resolució de la relació és indiferent perquè el punt de partida del termini no depèn de si s'ha previst o acordat un termini sinó del moment en què els havers laborals s'havien legalment de pagar, és a dir el moment en el qual es produeix la vulneració dels drets laborals, sia en el nostre cas, al moment de la resolució contractual al mes de maig o juny del 2012 segons els casos.

Vam recordar en diverses ocasions (vg. entre altres STSJSC 110/17, 106/16, 259/15, 371/14) que per principi la prescripció de l'article 8 comença a córrer quant el dret de l'assalariat queda vulnerat i que pot reclamar els conceptes deguts.

Recentment motivàvem (STSJSC 216/18 del 27-11-2018) que “...tal criteri que acabem de recordar porta a buscar de quin dret laboral es demana la protecció o el reconeixement, en quin moment s'hauria vulnerat i en quin moment el treballador ha pogut exercitar l'acció corresponent.

En el present cas, la pretensió sobre la qual recau l'acció exercitada correspon a la situació que va vulnerar els drets laborals invocats, és a dir els drets a percebre un import calculat segons el sistema anterior al canvi del 1995 i fins i tot del 1990 que els demandants pretenen veure liquidats.

Ara bé, aquesta situació de vulneració es dona des del moment on es van efectuar els referits canvis.

La resolució o extinció de la relació laboral no constitueix cap condició o termini suspensiu sinó només correspon al moment on la vulneració desplega tots els seus efectes ja coneguts i previsibles.”.

Per tant, és indubtable que l'acció en reclamació d'havers laborals era prescrita al moment de presentar les demandes.

Ni l'actitud probablement il·legal de l'empresa, ni tampoc el caràcter imperatiu dels manaments de la llei laboral, no permetien al tribunal, encara que fos en virtut dels principis *iura novit curia* i *da mihi factum daob tibi jus*, qualificar l'acció com una acció civil d'execució a la qual no seria d'aplicació la prescripció o caducitat de l'article 8 CRL, i resoldre-la igualment en el marc del procediment laboral.

De fet, constatem que després d'haver rebutjat les excepcions de caire laboral al considerar que es tractava d'una acció civil, i un cop entrat al fons de les reclamacions el tribunal va motivar la seva decisió de condemna exclusivament sobre consideracions purament laborals.

Al respecte, la legítima i comprensible preocupació de protegir els drets dels treballadors no pot justificar de no aplicar la prescripció prevista per la pròpia llei laboral.

En aquest ordre d'idees, sempre s'ha tingut en compte que si bé l'institut de la prescripció, fonamentat en raons de seguretat jurídica que prevalen sobre la justícia, en ares d'evitar l'exercici extemporani de les accions, ha de merèixer una interpretació restrictiva i cautelosa, això no pot significar que quan la determinació del dia inicial del còmput s'hagi concretat correctament i els terminis que fixa la llei s'hagin escolat pugui el Tribunal refusar l'excepció de prescripció, com a excepció peremptòria, articulada adequadament.

En el present cas, la situació és clara.

Si bé, per correu del 04-10-2013, l'advocat dels treballadors va comunicar a l'empresari que la falta de pagament de la totalitat de les quitances era inacceptable i contravenia als preceptes del Codi de relacions

laborals, i el va requerir de pagar en un termini de 8 dies, a falta de que empraria les accions judicials corresponents, només podem constatar que en aquesta data el termini d'un any ja havia escolat sense que els demandants justifiquin haver efectuat qualsevol reclamació, tràmit o diligència ni que haurien manifestat llur voluntat d'instar una acció judicial, i per tant la prescripció ja era adquirida.

Però, en tot cas, és només en data 01-12-2014 i 11-12-2014, sia més d'un any més tard d'aquesta carta que es van introduir les respectives demandes laborals.

En aquestes condicions, no es pot fer una altra cosa que constatar que el termini de prescripció de l'article 8 havia escolat amb escreix, i que el dia 01-12-2014 i 11-12-2014, al moment de presentar les demandes laborals, l'acció havia prescrit.

D'altra banda, l'acció exercitada no és una acció en reclamació per acomiadament improcedent o fet de forma indeguda.

Però, si per les necessitats de la demostració, es consideres el contrari, el raonament seria el mateix, i tal acció estaria caducada per haver-se escolat el termini de 60 dies.

Per tant, no es podia i no es pot ara entrar en el fons de la qüestió del havers laborals i cal examinar la resta dels greuges de la part empresarial.

Per tot l'exposat, escau revocar la Sentència i donar lloc a l'excepció de prescripció.

III.- Malgrat la desestimació de les demandes, no escau condemnar els demandants vençuts a pagar les costes de primera instància.

En efecte, l'actitud de l'empresa que, al moment de resoldre la relació, va deixar esperar a un possible pagament als treballadors que van deixar exhaurir els terminis legals amb la falsa creença de que aquesta inacció per part seva es podria finalment resoldre per la via judicial, constitueix una *iusta causa litigandi* que justifica no efectuar especial pronunciament pel que fa a les costes de primera instància, de conformitat amb la facultat que atorga als Tribunals el capítol X de la Novel·la 82.

IV.- Atesa l'estimació del recurs no procedeix tampoc efectuar especial pronunciament pel que fa a les costes d'aquesta alçada, sempre en aplicació del capítol X de la Novel·la 82.

Vistos la legislació vigent i els Usos i Costums aplicables al present cas.-

La Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia d'Andorra,

DECIDEIX

ESTIMAR el recurs d'apel·lació de la representació processal de la societat XXX, SLU, contra la sentència dictada en data 04-09-2018 pel Tribunal Unipersonal, que revoquem íntegrament, estimant l'excepció de prescripció, sense efectuar cap imposició de les costes de primera instància ni de les costes de segona instància.

Aquesta resolució és ferma i executiva.

Així per aquesta nostra resolució, definitivament jutjant, ho pronunciem, manem i signem.-